

Norsk sau og geit
Postboks 104
1431 ÅS

Deres ref

Vår ref

Dato

18/2895-3

29. oktober 2018

Oppgjøret for forebyggende tiltak i Nord-Østerdalen

Klima- og miljødepartementet viser til brev av 23. august fra Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norsk Sau og Geit der det bes om at retningslinjene for kompensasjon for forebyggende tiltak i Oppland og Akershus i 2017 blir lagt til grunn også for oppgjøret i Nord-Østerdalen i sommer. Dette ble også tatt opp i møte mellom organisasjonene og statssekretæren i Klima- og miljødepartementet 19. september 2018, der organisasjonene også nevnte at de mener at ordningen permanent må endres i tråd med retningslinjene.

Organisasjonene viser til hva de mener er beitenæringens økonomiske tap som følge av ulvens tilstedeværelse i Nord-Østerdalen som ikke dekkes av eksisterende FKT-ordning. Dette omfatter tapt utmarksbeitetilskudd, tapt tilskudd og administrativt merarbeid i beitelag og økonomisk belastning for innsats knyttet til blant annet ekstraordinært tilsyn og leting etter døde dyr mv. også for de uten faktiske tap av dyr eller tap av få dyr.

Forskriften om tilskudd til forebyggende og konfliktdependende tiltak (FKT-forskriften) er en tilskuddsordning for forebyggende tiltak som har direkte tapsreducerende effekt for de skadene rovvilt kan forårsake, og for en kombinasjon av tiltak der en tapsreducerende effekt kan oppnås ved flere tiltak. Den ordinære søknadsordningen innebærer at beitebrukere på forhånd må søke om tilskudd til tiltak eller gjøre avtale om gjennomføring av tiltak med fylkesmannen.

På bakgrunn av en faglig gjennomgang fra Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) fastsatte Miljødirektoratet i mars 2018 nye felles nasjonale satser etter FKT-forskriften for tidlig nedsanking av sau og bruk av hjemmebeite. Satsene skal sikre forutsigbarhet for beitebrukere som vurderer disse tiltakene for å begrense skader fra rovvilt, i tillegg til at de

skal forenkle fylkesmannens saksbehandling. Satsen for tidlig nedsanking er på 7 kroner per dyr per dag, og satsen for hjemmebeite er på 8 kroner per dyr per dag. Det er først og fremst kostnader til fôr som er bestemmende for satsene, men satsene omfatter også andre kostnader ved hjemmebeite og tidlig nedsanking. I satsen for hjemmebeite inngår bortfall av utmarksbeitetilskudd. Satsene er også tilpasset situasjoner som den vi for eksempel hadde i Nord-Østerdalen i sommer.

Departementet mener at dagens ordinære ordninger, FKT-forskriften med de nye nasjonale satsene og erstatningsforskriften, må legges til grunn for behandlingen av erstatning og tilskudd for byggende tiltak i Nord-Østerdalen i år og for fremtidige tilfeller. Det vises i denne sammenheng til at det hele tiden har blitt presisert at retningslinjene etter FKT-forskriften i 2017 etablerte en særskilt og midlertidig ordning, og at den ordinære søknadsordningen for tilskudd til forebyggende tiltak gjelder for senere tilfeller, der bruker/beitelag på forhånd må søke om tilskudd til tiltak eller gjøre avtale med fylkesmannen, selv i tilfeller der det er snakk om akutt tiltak. Dette ble blant annet omtalt i brev fra departementet til Norges Bondelag, om tilskudd for kostnader knyttet til skade fra ulv på beitedyr i Rendalen i 2016. Departementet viser også til at tap av sau til rovvilt i Østerdalen oppstår regelmessig over tid, i motsetning til på Hadeland, der situasjonen var mer ekstraordinær. Tapstallene i Nord-Østerdalen er vedvarende høye og i den forbindelse er det foreslått ekstra midler i statsbudsjettet for 2019 til FKT tiltak, herunder også et prosjekt i Østerdalen for å redusere tap av sau på beite.

Det at forebyggende tiltak på forhånd må avklares med fylkesmannen er nødvendig for å sikre budsjettmessig kontroll og forutsigbarhet. Det må sikres en forsvarlig bruk av statens penger. Det er helt avgjørende at private ikke kan pådra staten utgifter etter en tilskuddsordning uten at dette på forhånd er avklart med staten. Fylkesmannen må settes i stand til å kunne foreta en vurdering av hvilke forebyggende tiltak det skal gis tilsagn om, og i den forbindelse vurdere om tiltaket ligger innenfor ordningen og om det er budsjettmessig dekning for tiltaket.

Fylkesmannen i Hedmark har forløpende fulgt opp situasjonen i Nord-Østerdalen, og etter konkrete vurderinger gitt tilsagn om tilskudd til å dekke kostnader til en rekke forebyggende tiltak etter FKT-forskriften. Tiltakene omfatter blant annet utvidet og ekstraordinært tilsyn, hjemmebeite, forsinket beiteslipp, flytting av dyr, tidlig nedsanking og fellingsvederlag. Tiltakene har i tråd med FKT-forskriften blitt avklart med Fylkesmannen i Hedmark.

Organisasjonene nevner flere økonomisk tap som beitenæringen har hatt som følge av ulvens tilstedeværelse i Nord-Østerdalen. Når det gjelder økonomisk belastning ved blant annet ekstraordinært tilsyn og leting etter døde dyr mv. også for de uten faktiske tap av dyr eller tap av få dyr, mener departementet at dette på vanlig måte må være en del av fylkesmannens vurderinger etter FKT-ordningen, som dekkes dersom fylkesmannen på forhånd har gitt tilsagn om dette og tiltaket ligger innenfor rammen av forskriften. Departementet vil for øvrig nevne at oppgitt timetall til ekstraordinært tilsyn på over 9000 timer langt overstiger det fylkesmannen ga tilskudd til i Oppland i fjor. Fordelt på antall sau, er timetallet per dyr over dobbelt så høyt som det fylkesmannen la til grunn i Oppland i fjor.

Tapt utmarksbeitetilskudd der dyr ikke har kunnet være på utmarksbeite i 5 uker vil kompenseres ved at den nasjonalt fastsatte satsen for hjemmebeite på 8 kroner per dyr per dag legges til grunn. Satsen for hjemmebeite legges også til grunn i de tilfeller tidlig nedsanking eller forsinket slipp på beite har ført til tapt utmarksbeitetilskudd. Departementet mener derfor at gjeldende FKT-ordning vil sikre at tapt utmarksbeitetilskudd blir tilstrekkelig kompensert.

Når det gjelder tapt tilskudd og administrativt merarbeid i beitelag, er dette en ordning som administreres av Landbruks- og matdepartementet. Spørsmål knyttet til denne ordningen må derfor rettes til Landbruks- og matdepartementet.

Departementet vil for øvrig nevne at beitebrukere som får påvist eller sannsynliggjort at husdyr har blitt drept eller skadet av rovvilt, på vanlig måte etter søknad vil få tap og følgekostnader erstattet etter erstatningsforskriften.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Linn Helmich Pedersen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:
Fylkesmennene
Miljødirektoratet